

Narodno gledališče v Ljubljani.

Jevgenij Onjegin.

Lirične scene v 3 dejanjih. Besedilo po **A. S. Puškinovem** romanu. Uglasbil **Peter Iljič Čajkovskij**.

Dirigent: F. Rukavina.

Režiser: V. Marek.

O s e b e:

Larina, posestnica	A. Vrhunčeva.
Tatjana, } njeni hčerki {	H. Richterjeva.
Olga, }	C. Medvedova.
Filipjevna, služabnica	R. Peršlova.
Stotnik	J. Zorman.
Jevgenij Onjegin	I. Levar.
Lenski	J. Stepniowski
Knez Gremin	H. Zathej.
Sarecki	P. Debevec.
Francoz Triquet	L. Kovač.
Gillot, služabnik	J. Drenovec.

Dejanje se vrši v Rusiji krog leta 1815—1830.

Plese naštudiral plesni mojster g. V. Viček. — Solo plešejo gđc. Klimentova, Bežkova in g. Viček.

Novo dekoracije naslikal akad. slikar M. Sternen.

Aleksander Sergejevič Puškin

je bil rojen 26. maja 1799. leta v Moskvi. Dvanajst let star je vstopil v javno šolo. Že l. 1814. je objavil »Vjestnik Jevropy« njegovo prvo pesem. Ko je dovršil licej, je vstopil prihodnje leto v službo v vnanjem ministrstvu. Zaradi pesmi »Svoboda«, kjer se je drznil mladi pesnik napasti celo carja, ga je vlada poslala v juž. Rusijo, kjer je, skoro v vednem potovanju, preživel več let. L. 1826. se je pomiloščen zopet nastanil v Moskvi. Pozneje je obiskal Petrograd, ki pa mu ni bil več po godu. Preje vaje burnega, velikomestnega življa, si je zdaj zaželel miru in samote. Vendar ga je znova gnalo na pot; sledila so zopet leta nemira in potovanj. L. 1831. se je poročil s krasno N. N. Gončarovo ter se nastanil v glavnem mestu. Njegova žena je imela stike z najvišjimi krogi, hodila je h gostijam in na pleše, kar je potisnilo Puškina polagoma v neznosne dolgove. Vrh tega so se pričele širiti vesti, da ga žena vara s francoskim emigrantom Dantesom. Prišlo je do spora, ki ga je razrešil dvoboj. Na Črni Rečici za Petrogradom je bil 27. januarja l. 1837. Puškin smrtno nevarno ranjen in par dni nato je umrl največji pesnik Rusije.

Po njegovih lastnih beležkah je pisal roman »Jevgenij Onjegin« 7 let, 4 mesece in 17 dni. Dostojevski se je ob neki priliki med drugim izrazil o njem: »Tako se je v Onjeginu, tej brezsmrtni in nedosežni svoji pesmi, pokazal Puškin kot velik narodni pisatelj, kakor pred njim še nikoli nihče . . .«

Peter Ilijč Čajkovskij

je bil rojen l. 1840., 25. decembra na Uralu v guberniji Vjatka. Njegov oče je bil okrajni načelnik, potem ravnatelj tehnologičnega zavoda v Petrogradu. Čajkovskij je dovršil najprej juridične študije, a potem je sledil svojemu notranjemu nagonu in se docela posvetil glasbi. Absolviral je Rubinsteinov konservatorij ter postal pozneje profesor glasbe in skladbe na konservatoriju v Moskvi. Z zanositim svojim delom je obogatil rusko glasbo z nesmrtnimi deli, danes poznanimi celemu kulturnemu svetu. Komponiral je simfonična dela in operna, izmed katerih so najbolj znana »Vojvoda«, »Vakula kovač«, »Jelena Pavlovna«, »Devica Orleanska«, »Pikova dama« in »Sneguročka«. Največ uspeha sta pa želi povsod njegovi operi »Mazepa« in »Onjegin«.

L. 1877. je Čajkovskij sam na prigovarjanje operne pevke Lavroskaje, sestavil pa Puškinovem romanu besedilo za nameravano skladbo. Razven opuščeni opisov narave ni izpremenil v romanu ničesar bistvenega. Dasi skoz in skoz simfonik pušča v celi operi predvsem pevce do besede, dočim stopa orkester bolj v ozadje. »Jevgenij Onjegin« slove kot ruska narodna opera, dasi se v tem oziru ne more baš staviti v isto vrsto na pr. s »Prodano nevesto«. Že z ozirom na sučet ima opera bolj mednarodni značaj.

L. 1884. je bil »Onjegin« na carjevo zahtevo prvič vpri-zorjen in sicer z velikanskim uspehom. Nato si je osvojil ves svet. — V Ljubljani je bil prvič uprizorjen 6. decembra l. 1903 pod vodstvom kapelnika H. Beniška.

Vsebina opere „Jevgenija Onjegina“.

I. dejanje: *1. slika.* Gospa Larinova posluša v vrtu petje svojih hčerk in se pri tem spominja svojih mladih let. V tem prinesejo kmetje venec žetve. Njih pesem uziblje Tatjano v sanjavo ubranost, dočim bi živahna Olga najraje plesala. Tedaj pride Lenski in pripelje s seboj svojega soseda Onjegina. Lenski ljubi Olgo, dočim najde Tatjana v Onjeginu ideal svojih fantazij in ga vzljubi.

2. slika. Tatjanina soba. Deklica posluša povesti stare Filipjevne. Prizna ji svojo ljubezen do Onjegina. Ko ostane sama, napiše pismo zanj. Ob oknu pričaka zore in izroči pismo Filipjevni, da ga nese njemu.

3. slika. Vrt. Množica dekel trga jagode in poje. Za Tatjano prihiti Onjegin. Z mrzlo hladnostjo ji razloži, da on časti njeno odkritosrčnost, vendar je ne more ljubiti, ker je sam notranje razdvojen človek. Globoko užaljena odide Tatjana od njega.

II. dejanje: *1. slika.* Dvorana v hiši Larinovih. Ples. Med Lenskim in Onjeginom pride do spora zaradi Olge. Lenski pozove prijatelja na dvoboj.

2. slika. Ob mlinu. Zgodaj zjutraj se snidejo Lenski s svojim sekundantom Sareckim in Onjegin s slugo. V dvoboju pade Lenski.

III. dejanje: *1. slika.* 26 let pozneje. Dvorana v palači kneza Gremina. Med gosti je tudi Onjegin. Knez mu predstavi svojo ženo, in on takoj spozna v njej Tatjano. Srce mu razpali divja strast ljubezni, da sklene, zopet si jo pridobiti.

2. slika. Sprejemna soba v knezovi palači. Sestanek Tatjane z Onjeginom. Na njegova rotenja mu ona prizna, da ga še ljubi, da pa hoče kot mati in žena ostati poštena. Kljub njegovim strastnim prošnjam ostane trdna in ga končno pusti sama. Obupan in duševno zrušen odide Onjegin za vedno.

